

Asia: VN/33836/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain ja harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kommenttinne valvontalain 1 §:ään ehdotetusta muutoksesta ja sen vaikutuksista (Kunnan hyte-järjestämistehtävän valvonta).

Kunnan hyte-järjestämistehtävän valvonnan lisäys on aiheellinen. Valvontavastuu tulee määrittää yksiselitteisesti valvontaviranomaiselle. Hyvinvointialueiden tehtäviä ei tule laajentaa kuntien toiminnan valvontaan. Valvonnan toteutus ei saa aiheuttaa kunnille tai hyvinvointialueille kohtuutonta hallinnollista taakkaa. Keski-Suomen hyvinvointialue katsoo, että valvonnan tulee tukea yhteistoimintaa ja se ei saa lisätä vastakkainasettelua hyvinvointialueiden ja kuntien välillä.

Kommenttinne valvontalain 4 §:ään ehdotetusta muutoksesta ja sen vaikutuksista (Vaativaa sosiaalihuoltoa tuottavan palveluyksikön määritelmä).

Keski-Suomen hyvinvointialue katsoo, että vaativaa sosiaalihuoltoa tuottavan palveluyksikön määritelmään jää edelleen liian epämääräiseksi. Hyvinvointialueen näkökulmasta vaikutukset eivät jää vain ennakkotarkastuksen vaatimukseen, vaan määritelmällä on vaikutuksia myös tulevaan palveluyksiköiden rekisteröintiin ja siihen, mille tasolle palvelut tulee rekisteröidä.

Vaativaa sosiaalihuoltoa tuottava ympärivuorokautinen palveluyksikkö katsotaan usein yhden palveluvastaavan / lähiesimiehen johtamaksi yksiköksi. Jokaisen palveluasumisyksikön rekisteröinti ja rekisteröinnin muutokset tuottavat hallinnollista taakkaa hyvinvointialueelle.

Vaativa terveydenhuollon palveluyksikkö on määritelty laveammin ympärivuorokautista terveydenhuoltoa tuottavaksi sairaalaksi. Sairaalan sisällä voi olla useita osastoja, jolloin palveluyksikön määrittely, rekisteröinnin vaade ja omavalvontasuunnitelmien taso asettuu eri organisaation tasolle.

Keski-Suomen hyvinvointialueen näkemyksen mukaan olisi tarkoituksenmukaista rekisteröidä sosiaali- ja terveyspalvelut olemassa olevan organisaatiokaavion mukaisesti yhteneväisesti tietylle organisaatiotasolle. Palveluyksikön määritelmän tulisi olla nykyistä selkeämpi ja jo laissa määritelty, jotta asiaan ei tarvitse tehdä erillistä ohjeistusta ja jotta lakiin ei tule erilaisia tulkintakäytäntöjä.

Pyydämme huomioimaan myös lakivalmistelussa valmisteilla olevan sosiaalihuoltolain muutoksen liittyen erityistä tukea tarvitsevan asiakkaan määrittelyyn.

Kommenttinne valvontalain 9 §:ään ja 24 §:n 1 momenttiin ehdotetuista muutoksista ja niiden vaikutuksista (Palveluntuottajan henkilöstön kielitaidosta huolehtiminen)

Keski-Suomen hyvinvointialue pitää kielitaitolisäystä on hyvänä ja tarpeellisena.

Kommenttinne valvontalain 18 §:ään ja Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:ään ehdotetuista muutoksista ja niiden vaikutuksista (Velvoitteidenhoitoselvityksen pyytäminen ja laatiminen)

Keski-Suomen hyvinvointialue pitää lisäyksiä tarpeellisina.

Kommenttinne valvontalain 24 §:ään ehdotetuista 2 ja 3 momentista ja niiden vaikutuksista (Palvelunjärjestäjän omavalvontaan ja lastensuojelun sijaishuollon valvontaan liittyvät tiedonsaanti- ja tarkastusoikeudet)

Keski-Suomen hyvinvointialue pitää erittäin tärkeänä sitä, että tiedonsaantioikeus palveluiden omavalvonnan toteuttamiseksi on selkeästi kirjattuna lakiin ja tiedonsaantioikeutta on laajennettu omaan tuotantoon. Muutokset vahvistavat järjestäjän tosiasiallisia mahdollisuuksia toteuttaa omavalvontaa ja varmistaa palvelujen lainmukaisuus.

Keski-Suomen hyvinvointialue pitää hyvänä lastensuojelun sijaishuollon valvontaan liittyvää tiedonsaanti ja tarkastusoikeuden laajentumista.

Esitys jättää kuitenkin vaatimuksen merkittävään päällekkäiseen työhön. Sen mukaan kaikilla järjestäjätahoilla on yhtäläinen valvontavastuu. Hyvinvointialueiden kiristyvien taloudellisten resurssien näkökulmasta ei ole tarkoituksenmukaista, että useiden hyvinvointialueiden valvontatyötä tekevät matkustavat samoihin yksiköihin eri puolilta (ja eri puolille) Suomea. Päällekkäistä valvontaa voitaisiin vähentää painottamalla lainsäädännössä valvontavastuuta ensisijaisesti sijaintihyvinvointialueelle (sijoitushva) sekä velvoittamalla hyvinvointialueet keskinäiseen valvonnan koordinointiin. Sijoitusten kestot ja asiakastilanteet voivat muuttua nopeasti, minkä vuoksi säännöllinen sijaintihyvinvointialueen toteuttama valvontatyö on välttämätöntä myös yksiköiden omavalvonnan tukemiseksi. Asiakasturvallisuuden näkökulmasta on ympärivuorokautisissa palveluissa välttämätöntä toteuttaa valvontaa myös fyysisinä käynteinä yksiköissä.

**Kommenttinne valvontalain 26 ja 27 §:ään ehdotetuista muutoksista ja niiden vaikutuksista
(Omavalvonnin raportointi)**

Keski-Suomen hyvinvointialue katsoo, että raportointivälin pidentäminen puoleen vuoteen on tärkeä hallinnollinen keventäminen etenkin omavalvontasuunnitelmien julkisen raportoinnin osalta. Sen vaikutukset ovat merkittävät hallinnollisen taakan keventämisessä. Muutos tekee mahdolliseksi lain noudattamisen. Raportoinnin keventämisestä huolimatta yksiköt toteuttavat jatkuvaa omavalvonnin seuranta- ja toimenpiteiden toteuttamista.

**Kommenttinne valvontalain 2 ja 28 §:ään ehdotettavista muutoksista ja niiden vaikutuksista
(Vuokratyöntekijöiden rikostaustan selvittäminen)**

Keski-Suomen hyvinvointialue katsoo, että rikosrekisterin selvittäminen myös vuokratyöyrityksen kautta vuokratulta henkilöstöltä on välttämätöntä asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistamiseksi.

Esityksessä oleva lakiteksti: ”palveluntuottajan tulee ENNEN henkilöstön vuokrausta koskevan sopimuksen tekemistä pyytää rikosrekisterilain 6 §:n 4 momentissa tarkoitettu rikosrekisteriotte sellaiselta sopimuksessa määritellyltä henkilöltä”, on kuitenkin mahdoton toteuttaa. Hyvinvointialueilla ja muilla palveluntuottajilla ei ole ENNEN vuokratyösopimuksen laatimista tiedossa henkilöitä, jotka tulevat työskentelemään sopimuksen puitteissa yli 3 kk. Kilpailutukseen osallistuneilla yrityksillä ei sopimuksen teon yhteydessä vielä edes henkilöstöä rekrytoituna. Vuokratyöntekijät työskentelevät lyhyitä jaksoja eri palveluntuottajilla, joista voi muodostua yhteensä yli 3 kk jaksoja. Katsomme, että veloitteen olisi oltava vuokrafirmalla. Palveluntuottajan tulee varmistaa asia sopimuksissa. Vuokratyöntekijän yksittäisistä päivistä koostuva työ hyvinvointialueen eri yksiköissä tekee 3 kk määräajan seurannan käytännössä mahdottomaksi, myös rekisterinpito siitä, keiltä vuokratyöntekijöiltä on rikostausta tarkastettu on vaikeaa, koska henkilöt eivät ole työsuhteessa. Toivomme muutosta esityksen nykyiseen sanamuotoon.

**Kommenttinne valvontalain 45 §:ään ehdotetuista muutoksista ja niiden vaikutuksista
(Viranomaisvalvonnin tiedonsaantioikeudet)**

Ei kommentoitavaa.

Kommenttinne 47 a §:n sääntelystä koskien Pohjanmaan hyvinvointialueen tehtäviä, ohjausta ja rahoitusta kansallisena asiakas- ja turvallisuuden asiantuntijaviranomaisena.

Keski-Suomen hyvinvointialue pitää tärkeänä, että asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen pysyvä asema vahvistetaan lainsäädännössä. Pysyvän rahoituksen avulla turvataan kehittämistoiminnan jatkuvuus ja pysyvämpi henkilöstö. Toiminnan jatkuvuudella on merkittäviä vaikutuksia hyvinvointialueiden keskukselta saamaan tukeen. Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen tulisi hyödyntää eri hyvinvointialueiden osaamista ja resursseja ja tehdä tiivistä yhteistyötä asiantuntijoiden kanssa.

Hyvinvointialueen näkökulmasta on tärkeää, että keskus tuottaa riittävän konkreettisia ohjeita, mittareita ja suosituksia sekä vertailukelpoista tietoa.

Kommenttinne väliaikaisen sääntelyn voimassaolon ja julkisten palveluntuottajien siirtymäajan jatkamisesta ja niiden vaikutuksista

Keski-Suomen hyvinvointialue pitää siirtymäajan jatkamista välttämättömänä muutoksena.

Muut kommenttinne esitysluonnoksesta

Toivomme, että valvontalain uudistamista jatketaan arviointimuistioon tehtyjen kommenttien perusteella.

Hjelt Riitta
Keski-Suomen hyvinvointialue